

מסורת הש"ס

א) לקמן עא: זא: [כתובת לד.], ב) [לעיל מד: וס"ג], ג) [ע"י חוס' סהרדין [עט:]] ד"ה בשור ומוספות וזכים ע: ד"ה אפ"י, ד) [קדושין מו:] ס) ז"ל כשמתפס,

## תורה אור השלם

1. ואם שור נגח דוא מתמל שלשם דהעד בבבלי ולא ישמרגו דהמת איש או אשה השור יסקל וגם בעליז יוקת: שמות כא כט

## הגהות הב"ח

**(א)** תוס' ד"ה השתא וכו' לפי דמוי דרבה ושור:

## גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכור בו. דמחיים לא מתבר. ע"י זכים עא ע"א תר"ה אפילו:

## רבינו חננאל

אמר רבינא לא דכולי עלמא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך. [הדרן עלך שור שנגח ד' וי']

## שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

**מכור.** הוא לרדיא: **הקדישו מוקדש.** ונפקא מיניה דאי מיתהני מיניה מעל: **מוחזר.** ואע"ג דשקלי ליה זי דינא הוי שומר פטור דהא כשהחזירו שור מעליא הוא: **אינו מוקדש.** ללאו כרשותיה דמריה קאי לאקדושיה: **אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך.**

ונפקא מיניה לגזל חמץ ועצר עליו

הפסח והחזירו אינו מוחזר: דא"כ.

דלרבנן אין אומרין: ליפלגו. רבנן

בחמץ בפסח ולימרו דחייב ואנן קיימא

לן בהגזל ע"ס [לקמן ד' זא:]] דלרבנן

אומר לו הרי שלך לפניך דקמני גזל

חמץ ועצר עליו הפסח והחזירו וכן

שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו

הרי שלך לפניך אבל משנגמר לא

והא סברא לרבנן הוא דשמייעא להו

וקמני דבחמץ בפסח מודו דלמרינן

באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אלא

דכולי עלמא אמרינן באיסורי הנאה

הרי שלך לפניך היכא דאיסורא

ממילא אמא ליה כגון חמץ בפסח

ולא מצי א"ל האי לאו מדיי הוא אבל

הכא משום הכי אמרי רבנן אינו

מוחזר דלמר ליה אתפסמיה לתוראי

כו' והיזקא דזידים הוא שהציאו לזי

דינא. והאי דנקט אי אהדרמיה ניהליה

לאו משום דחויבא דלא אהדריה

הוא דא"כ בחמץ בפסח נמי לימא ליה

אי אהדרמיה ניהלי הוה אכילנא ליה

ועוד לר' יעקב נמי נהי דגומרים דינו

של שור שלא בפניו נימא ליה אי

אהדרמיה ניהלי הוה שחיטנא ליה

אלא אדלא אהדריה לא מחייבי ליה

רבנן דהא קמהדר ליה השתא ואמרינן

באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אלא

חויביה משום דהוליכו לז"ד צידים

והכי קאמר ליה לא היה לך להוליכו

לז"ד דאי הוה צידי הוה מערקנא

ליה מייבייהו: **סוף סוף מיגמר הוה**

**גמרי ליה לדיניה.** הלכך הוה ליה

היזקא דממילא ולא צידים: **מה**

**צעלים צפניהם.** דלכתיב עד עמדו

לפני העדה למשפט (נמדבר לה): אי

**דנעריס.** שמירה מעולה: **קולו**

**נמי ניפטרו.** מדמי שור בר משואל

דהא אנוסין הס: **שמירה פחוסה.**

דלת שיכולה לעמוד ברות מאייה:

**כלפה ליה שמירסו.** דאין עליו

להתחזק בשמירתו ודי בכך ולא פשיעה

מדמי שור דהא סגי ליה בשמירה פחותה וצעי כפרה: **והני לא כלפס**

**שמירסו.** שחייבין היו להתחזק בשמירתו שיהא שמור לצעליו ופשיעה

היא מדי דהוה לאגביה ואבדיה: **כמאן אי כר"מ.** דלמר במתניתין [ע"ב]

מועד לא סגי ליה בשמירה פחותה ומשום הכי נמי קמני משלמין כופר:

דלמר

אותו מאליהן ולא הפסידו צעלים בהתפסתו כלום ונראה לר"י דבתפסוהו מאליהן נמי חייב דמה שנופל ליד ז"ד חשוב היזק ניכר וכיון דעל

ידי פשיעה נפל ליד ז"ד חייב ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו בחמץ ועצר עליו הפסח שהוא היזק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם

הרי שלך לפניך ור' יעקב לא חשיב היזק ניכר מה שנופל ליד ז"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרין את דינו וגמלא שאינו

מפסיד ע"י שבא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא בפניו חשיב לפי שגם אז היה נאסר והוי היזק שאין ניכר ולכך יכול לומר לו הרי שלך

לפניך כמו בחמץ ועצר עליו הפסח ואי אהדרמיה לאו נמינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפ"ה אלא כלומר לא

היו גומרין דינו שלא בפניו ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרין דינו ע"י מה שנפל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנפל צידם חשיב היזק ניכר

ולא תוכל לומר הרי שלך לפניך וכן משמע בהנזקין (גיטין ד' נג:)] דבהיזק ניכר אין יכול לומר הרי שלך לפניך דפריך מממני' דגזל מטבע

ונפסל כו' ואי אמרת היזק שאין ניכר שמיה היזק פי' משום דחשיב כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שלך לפניך גזל הוא וממונא מעליא

צעי לשלומי כי אין זה ממון שגזל כיון שחשוב כאילו ההיזק ניכר צו שאין לך שינוי גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמויק ברשות שומר

אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לצעלים לא יפטור בכך כיון דמויק ע"י פשיעת שומר ונפל ברשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע

להשתעבד צו ולרצי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היזק ניכר שהוא מופסד שנפל ברשות אחרים ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו שיכול

לומר בשור שהרג אפילו לאחר גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין ובחמץ לז"ע: **אלא** שור בר מענה הוא. ואפילו דרשין צעלמא

כמיתת צעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סברא לדורשו: **ח'ין משומר חנם.** הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורין בשמרו שמירה

מעולה חוץ משואל דחייב באונסים: **אפ"ל** בולחו נמי א"יפטרו. ושואל גופיה נהי דחייב לשלם דמי שור לצעלים מ"מ כופר אין משלם:

## שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מה.

**מכור.** פי' בקונטרס לרדיא ומשנגמר דינו אינו מכור דלסור

בהנאה ואפילו ר"ת דמפרש <sup>א</sup> דמחיים לא מיתסר מ"מ הרי

אסור להשהותו לענות דינו וצמהדורא אחת פרש"י מכרו מכור דלמר

ליה מוכר היה לך לשוחטו כיון שידעת שהרג ואת הוא דלפסדת

אנפשך ולא הוי מקח טעות וא"ת

וסיפא כשנגמר דינו דקמני אינו

מכור מסתמא יודע שנגח ושנגמר

דינו דומיא דרישא שידוע שהרג

וא"כ ליהוי מעות מתנה כמו במקדש

אחותו" וי"ל שאין הכל בקיזאין צדין

שור הנסקל וסבור שיכול להשהותו

לעשות צו מלאכתו או אפילו לשחטו

סבור דש"י: **דאם** בן א"פא"ג

בחמין בפסח. פ"ה ואנן קי"ל בהגזל

[ע"ס] [לקמן דף זא:]] דלרבנן אומר

הרי שלך לפניך דקמני צברייתא גזל

חמץ ועצר עליו הפסח שור והחזירו

עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך

לפניך אבל משנגמר דינו לא והאי

סברא לרבנן הוא דשמעינן להו וקמני

דבחמץ בפסח מודו וקשה לפירושו

דסוגיא דהכא איתא נמי התם בהאי

שמעתא ומוכח התם דרבה דשחא

ואמר דכ"ע אומרים באיסורי הנאה

הרי שלך לפניך מדלא פליגי בחמץ

בפסח לא היה יודע אותה צרייתא

אלא רבה בר שמואל הביאה ואמר ליה

רב חסדא אי משכחת להו לא מיימא

להו ואור"י דדייק מדלא פליגי בחמץ

שלא הייתי יכול לטעות ולהעמיד

מחלוקתם במילתא אחריתי:

**השתא** **אתפסותיה** **לתוראי.**

פי' הקונטרס אתפסמיה

צידיס שמסרו לז"ד לדוני בסקילה

ולכך אין יכול לומר לו הרי שלך

לפניך לפי שהתפיסו צידים והשתא

לפי זה נוכל להעמיד כל הדבא

דמתני' בהגזל קמא [לקמן ד' יא:]] כרבנן

דרבי יעקב לפי דמיו <sup>א</sup> דרבא ושור

היואל ליסקל דקמני במתני' דהתם

דא"ל הרי שלך לפניך כגון שתפסוהו

ז"ד מאליהן ומיהו רש"י פי' שם

שאין מעמיד כרבנן רק רישא אבל

הסיפא דשור היואל ליסקל דמתניתין

לא אמיא כרבנן אלא כר' יעקב דוקא

והה פי' משום שרואה להעמיד שור

היואל ליסקל דמתניתין בתפיסה צידים ליד ז"ד דומיא דצרייתא

דהיינו בהתפיסו צידים וקשה לפירושו דלם זה ההיזק לא היו היזק

ניכר אפילו אתפסיה צידים לא יתחייב ואם הוא ניכר אפילו תפסו

ז"ד מאליהן למא יפטור וכי לא היה לו לשומרו שלא יבא לידי כך

ועוד דלם הוא פטור כשתופסים אותו מאליהן <sup>א</sup> כשתופסים אותו

צידיס נמי פטור דסוף סוף אפילו לא היה מתפיסו צידים היו תופסים

דעל

ידי פשיעה נפל ליד ז"ד חייב ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו בחמץ ועצר עליו הפסח שהוא היזק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם

הרי שלך לפניך ור' יעקב לא חשיב היזק ניכר מה שנופל ליד ז"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרין את דינו וגמלא שאינו

מפסיד ע"י שבא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא בפניו חשיב לפי שגם אז היה נאסר והוי היזק שאין ניכר ולכך יכול לומר לו הרי שלך

לפניך כמו בחמץ ועצר עליו הפסח ואי אהדרמיה לאו נמינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפ"ה אלא כלומר לא

היו גומרין דינו שלא בפניו ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרין דינו ע"י מה שנופל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנפל צידם חשיב היזק ניכר

ולא תוכל לומר הרי שלך לפניך וכן משמע בהנזקין (גיטין ד' נג:)] דבהיזק ניכר אין יכול לומר הרי שלך לפניך דפריך מממני' דגזל מטבע

ונפסל כו' ואי אמרת היזק שאין ניכר שמיה היזק פי' משום דחשיב כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שלך לפניך גזל הוא וממונא מעליא

צעי לשלומי כי אין זה ממון שגזל כיון שחשוב כאילו ההיזק ניכר צו שאין לך שינוי גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמויק ברשות שומר

אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לצעלים לא יפטור בכך כיון דמויק ע"י פשיעת שומר ונפל ברשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע

להשתעבד צו ולרצי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היזק ניכר שהוא מופסד שנפל ברשות אחרים ולא יכול לומר הרי שלך לפניך כמו שיכול

לומר בשור שהרג אפילו לאחר גמר דין ונחמץ לז"ע: **אלא** שור בר מענה הוא. ואפילו דרשין צעלמא

כמיתת צעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סברא לדורשו: **ח'ין משומר חנם.** הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורין בשמרו שמירה

מעולה חוץ משואל דחייב באונסים: **אפ"ל** בולחו נמי א"יפטרו. ושואל גופיה נהי דחייב לשלם דמי שור לצעלים מ"מ כופר אין משלם:

בחזקת

### עין משפט ונר מצוה

**עא** א מ"י פ"ג מהל'

גזילה ואבדיה הלכה

ד סמג עשין עג טו"ע

ח"מ סי' שסג סעיף א:

**עב** ב מ"י פ"ה מהל'

מקין ממון הלכה י

סמג עשין סו:

**עג** ג ד מ"י שם פ"ד

הלכה ד סמג שם

טו"ע ח"מ סי' שלו סעיף

ח:

## מוסף רש"י

מכור. ולא יסקל דבעינן

מימה והעמדה צדין שיהא

שין כאחד [לקמן צח:].

מוחזר. ופטור שומר

(שס). דאמר ליה אי

אהדרתיה בר'. בשור

שהמית הוא דלמר אין

מוחזר משום דלמר ליה

האי אסור הנאה לאו

איסור דלמי עליה ממילא

הוא כגון חמץ בפסח, אלא

שהבאתו לז"ד, דאי הוה

לאגמא כו' (שס).